



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 78/2024-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej JUDr. Jaroslavom Kuchárom, LL.M., advokátom, Budatínska 65, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 46C/37/2023-68 z 18. augusta 2023 takto

### r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 46C/37/2023-68 z 18. augusta 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 46C/37/2023-68 z 18. augusta 2023 **zrušuje a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Žilina **je povinný** sťažovateľke nahradiť trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich jej právnenému zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

### O d ô v o d n e n i e :

#### I.

#### Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na dedenie podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v záhlaví uvedeným uznesením okresného súdu. Navrhuje zrušiť napadnuté

uznesenie a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žiada o priznanie finančného zadosťučinenia 1 000 eur a náhrady trov konania v konaní pred ústavným súdom.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 78/2024-18 z 8. februára 2024 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

## **II.**

### **Skutkový stav veci**

3. Uznesením notárky ako súdnej komisárky z 30. marca 2023 bolo dedičské konanie prerušené (výrok I) a po márnom pokuse o zmier bola sťažovateľka, ktorej právo sa javí ako menej pravdepodobné, odkázaná, aby v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia podala žalobu na okresnom súde proti zúčastneným osobám o určenie, že sťažovateľka je dedičkou po poručiťke (výrok II).

4. Žalobou z 5. mája 2023 sa sťažovateľka domáhala proti žalovaným určenia, že je dedičkou po poručiťke, a určenia, že závet poručiťky spísaný 30. septembra 2021 je neplatný. Spoločne s podanou žalobou sťažovateľka zaplatila súdny poplatok 99,50 eur.

5. Uznesením okresného súdu z 8. júna 2023 vydaným vyšším súdnym úradníkom bolo konanie zastavené v dôsledku nezaplatenia celého súdneho poplatku zo žaloby. Sťažovateľka zaplatila súdny poplatok iba za jeden z dvoch samostatných nárokov uplatnených žalobou. Podaním zo 17. mája 2023 okresný súd vyzval sťažovateľku na doplatenie ďalšieho súdneho poplatku zo žaloby 99,50 eur podľa položky č. 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „výzva“), ktorú ale nezaplatila v lehote 10 dní od jej doručenia.

6. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľka podala sťažnosť, ktorú napadnutým uznesením sudkyňa zamietla ako nedôvodnú. Sudkyňa uviedla, že sťažovateľka nezaplatila celý súdny poplatok zo žaloby, ktorou sa domáhala dvoch vzájomne nezávislých nárokov (určenia, že je dedičkou po poručiťke, a určenia neplatnosti závetu poručiťky) spoplatnených samostatne podľa položky č. 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov. Sťažovateľke bolo vzhľadom na jej žiadosť o vysvetlenie situácie mailom z 30. mája 2023 oznámené, že ďalší súdny poplatok zo žaloby bol vyrubený správne. Z tohto dôvodu bolo potrebné ešte doplatiť sumu, ktorá bola uvedená vo výzve, ktorú ale sťažovateľka v zákonnej lehote nezaplatila.

## **III.**

### **Argumentácia sťažovateľky**

7. Sťažovateľka tvrdí, že hoci spolu s podanou žalobou zaplatila súdny poplatok za jej podanie, okresným súdom bola vyzvaná na zaplatenie ďalšieho súdneho poplatku. Výzva obsahovala len všeobecné ustanovenia o potrebe uhradiť sumu 99,50 eur. Neobsahovala žiadne odôvodnenie alebo vysvetlenie požiadavky na úhradu ďalšieho súdneho poplatku a neobsahovala ani informáciu, že ide o doplatok. Sťažovateľke sa to javilo tak, že ide o výzvu na zaplatenie skôr už zaplateného súdneho poplatku, keď z rôznych príčin nebola platba spárovaná.

8. Keďže sťažovateľka jeden súdny poplatok uhradila hneď pri podaní žaloby, žiadala okresný súd o vysvetlenie mailom. Nedočkala sa ale relevantnej odpovede, z akého dôvodu má zaplatiť ďalší súdny poplatok. Následne písomným podaním z 31. mája 2023 namietala proti vyrubeniu ďalšieho

súdneho poplatku, ktorého prílohu tvorilo aj potvrdenie o úhrade súdneho poplatku za žalobu. Do uplynutia lehoty sa však nedočkala zdôvodnenia potreby uhradiť súdny poplatok druhýkrát.

9. Až z uznesenia vyššieho súdneho úradníka sa sťažovateľka dozvedela, že pri podaní žaloby zaplatila súdny poplatok iba za jeden z dvoch samostatných nárokov uplatnených žalobou. Z formulácie položky č. 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov vyplýva, že súdny poplatok sa platí zo žaloby ako celku, a nie z jednotlivých nárokov v nej uplatnených. Okresný súd postupoval nesprávne, ak vyrubil súdny poplatok za každý uplatnený nárok.

10. Podľa názoru sťažovateľky je sporné, či vyslovenie neplatnosti závetu a určenie, že je dedičkou po poručiťke, sú dva odlišné nároky. Ak mal byť v tejto veci dvakrát vyrubený súdny poplatok, táto skutočnosť mala byť uvedená vo výzve, resp. oznámené sťažovateľke okresným súdom v odpovedi na jej mail alebo list, k čomu však nedošlo. Nenastala ale situácia, že by súdny poplatok nebol vôbec zaplatený. Okresný súd nezohľadnil ani skutočnosť, že v danom konaní sťažovateľka nebola zastúpená advokátom. Vzhľadom na charakter podanej žaloby, ktorá je limitovaná prekluzívnou lehotou uvedenou v dedičskom rozhodnutí, stratila sťažovateľka možnosť domáhať sa svojho dedičského práva a neplatnosti závetu na okresnom súde. Okresný súd nezohľadnil tento negatívny následok.

#### IV.

#### Vyjadrenia účastníkov konania

##### IV.1. Vyjadrenie okresného súdu:

11. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že vydaním výzvy na doplatenie súdneho poplatku postupoval v súlade so zákonom. Okresnému súdu možno vyčítať iba nedôslednosť, keď pri dovyrubení súdneho poplatku výzvou nebolo uvedené, že ide o doplatok za druhý žalobný nárok. Napadnuté uznesenie bolo odôvodnené okolnosťami prejednávanej veci, keďže sťažovateľka si uplatnila v konaní dva samostatné nároky, t. j. každý z nárokov si možno uplatniť nezávisle od podania druhého nároku. V danej veci neboli splnené podmienky pre vyhovieť sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, pretože nejde o prípad upravený v § 10 ods. 1, 2 a 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Sudkyňa nemohla sťažnosti vyhovieť ani z dôvodov uvedených sťažovateľkou, ktorá namietala opodstatnenosť nároku na úhradu druhého doplatku súdneho poplatku. Nemožno preto považovať za prílišný formalizmus postup súdu v prípade, ak koná v súlade so zákonom.

12. Ak sťažovateľka namietala, že sa sudkyňa nevysporiadala so skutočnosťou, že uhradila 99,50 eur, uvedená námietka je irelevantná. Pokiaľ nie je uhradený súdny poplatok v celej výške, nemožno na jeho čiastočnú úhradu prihliadať. Je zrejmé, že vyrubená suma 99,50 eur predstavuje doplatok súdneho poplatku. Nie je možné pristúpiť k výkladu zákona o súdnych poplatkoch v tom smere, že na účely začatia konania postačuje úhrada súdneho poplatku v akejkoľvek výške. Táto skutočnosť by mohla viesť k špekuláciám a motivácii žalobcov uhrádzať pri uplatnení svojich nárokov iba nepatrnú časť poplatku, ale domáhali by sa rozhodnutia vo veci samej v celom žalovanom nároku.

13. Nie je možné pripustiť ani taký výklad, aby okresný súd z vlastnej vôle rozhodol o tom, o ktorom nároku sťažovateľky bude konať či *ad absurdum* zastaviť konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku vo vzťahu k jednému z dvoch nárokov. Ak by tak okresný súd konal, došlo by

tým k popretiu základných zásad civilného sporového konania a jednoznačne aj porušeniu základných práv sťažovateľky.

14. Pri vyhodnocovaní sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka si sudkyňa bola vedomá prekluzívnej lehoty, ktorá plynula sťažovateľke vzhľadom na uznesenie okresného súdu vydané notárkou 30. marca 2023 (výrokom I bolo rozhodnuté o prerušení dedičského konania a výrokom II bola sťažovateľka odkázaná po márnom pokuse o zmier, aby v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti daného uznesenia notárky podala žalobu na okresnom súde proti zúčastneným osobám o určenie, že sťažovateľka je dedičom po poručiteľke). Sťažovateľka mala byť dostatočne bdelá a ostražitá na to, aby si svoje práva riadne uplatnila. Za podstatnú a rozhodujúcu okresný súd považuje skutočnosť, že sťažovateľka bola upovedomená o tom, že má zahradiť súdny poplatok 99,50 eur z titulu druhého uplatneného nároku. Sťažovateľka ho odmietala uhradiť napriek vedomosti o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku a plynúcej prekluzívnej lehote. Druhou skutočnosťou je, že z daného uznesenia notárky je zrejmé, že od začiatku si je sťažovateľka vedomá, že sa domáha dvoch samostatných nárokov. Uznesenie notárky nešpecifikovalo aj povinnosť domáhať sa neplatnosti závetu. Túto voľbu učinila sama sťažovateľka, a preto si žalobou nesporne uplatnila dva samostatné nároky.

#### **IV.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:**

15. Podľa zúčastnených osôb výška vyrubeneho súdneho poplatku (jeho doplatku) za žalobu bola jednoznačne správna aj so zreteľom na poznámku č. 7 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov. Názor sťažovateľky, že súdny poplatok sa platí zo žaloby ako celku, a nie z jednotlivých nárokov v nej uplatnených, je preto *contra legem*.

16. Sťažovateľkou uvedené rozhodnutia ústavného súdu (I. ÚS 688/2016, II. ÚS 363/2019) vôbec neriešili prípady skutkovo komparabilné so situáciou sťažovateľky a z nich citované závery sa iba všeobecne týkajú výkladu daňových a poplatkových predpisov (obzvlášť potreby uprednostniť ich reštriktívny výklad). Samotné znenie poznámky č. 7 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov je však jednoznačné a žiaden viaczmyselný výklad nepripúšťa.

17. V žiadnom prípade nezodpovedá skutočnosti ani tvrdenie sťažovateľky, že sa od okresného súdu nedočkala relevantnej odpovede spolu s tvrdením o formalistickom prístupe okresného súdu. Okresný súd vôbec nebol povinný bližšie odôvodňovať svoju výzvu na zaplatenie súdneho poplatku a ani viesť so sťažovateľkou mailovú komunikáciu.

18. K námietke sťažovateľky, že okresný súd nezohľadnil negatívny následok, ktorý nastal u sťažovateľky (nemožnosť domáhať sa svojho dedičského práva), zúčastnené osoby konštatovali, že v prípade naplnenia § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch je zastavenie konania obligatórne.

#### **IV.3. Replika sťažovateľky:**

19. Sťažovateľka zdôraznila, že do uplynutia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku sa nedočkala zdôvodnenia potreby uhradiť dvakrát súdny poplatok. Vzhľadom na kogentný § 10 ods. 1 zákona súdnych poplatkoch tak sťažovateľka už nemala možnosť dodatočne účinne zaplatiť súdny poplatok bez toho, aby okresný súd zrušil uznesenie o zastavení konania.

20. Sťažovateľka sa stotožnila s názorom okresného súdu o nedôslednosti, keď pri dovyrubení súdneho poplatku za žalobu výzvou nebolo uvedené, že ide o doplatok za druhý žalobný nárok. V kontexte tejto nedôslednosti došlo podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej práv. V položke

č. 1 písm. b) prílohy Sadzobníka súdnych poplatkov je uvedené, že súdny poplatok sa platí zo žaloby alebo z návrhu na začatie konania, ak nie je ustanovená osobitná sadzba. K úvahám okresného súdu o špekuláciách a motivácii žalobcov uhrádzať pri uplatnení svojich nárokov iba časť súdneho poplatku sťažovateľka uviedla, že v jej prípade nešlo o žiadne špekulatívne konanie. Sťažovateľka je totiž osobou vyššieho veku, nemá právnické a ani iné vysokoškolské vzdelanie.

21. Sťažovateľka dodala, že ak by dedila zo zákona ako dcéra poručiťky, mala by nárok na jednu polovicu jej majetku. Poručiťka však spísala závet, v ktorom nerešpektovala skutočnosť, že sťažovateľka je neopomenuteľnou dedičkou a nezanechala jej žiaden majetok. Závetom poručiťka odkázala všetok majetok zúčastneným osobám (synovi a jej vnučke) bez vydedenia sťažovateľky (zrejme pre absenciu dôvodov na vydedenie). Z tohto pohľadu je domáhanie sa vyslovenia neplatnosti závetu logickým krokom sťažovateľky, pretože „*nebola vydedená, kedy by bolo logické podať žalobu o určenie, že je dedičom po Poručiťke, avšak k jej vydedeniu nedošlo. Z opatrnosti uviedla do petitu výrok o tom, že je dedičkou po poručiťke, ale aj to, že sa domáha neplatnosti závetu.*“.

## V.

### Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

23. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

24. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď orgán verejnej moci urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu a inú právnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu orgánom verejnej moci by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

25. V sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľka vyjadrila svoj nesúhlas s jeho názorom, že si žalobou uplatnila dva samostatné nároky (námietku spornosti vyrubenia ďalšieho súdneho poplatku sťažovateľka vzniesla aj v ústavnej sťažnosti). Konkrétne argumentovala, že vyslovením neplatnosti závetu sa automaticky opätovne stane dedičkou po poručiteľke, a preto ide o vzájomne prepojené/podmienené nároky. Ústavný súd uvádza, že k tejto relevantnej námietke sťažovateľky neposkytla sudkyňa žiadnu argumentáciu. Rešpektovanie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivé súdne konanie si v okolnostiach danej veci vyžaduje stotožniť sa s názorom sťažovateľky, že ňou uplatnené žalobné nároky sú navzájom prepojené/podmienené, a teda v tejto veci sťažovateľka mala platiť len jeden súdny poplatok. Ak by sa totiž sťažovateľka domáhala len určenia, že je dedičkou po poručiteľke, okresný súd by musel logicky preskúmať platnosť závetu poručiteľky. Ak by sa sťažovateľka domáhala len určenia neplatnosti závetu poručiteľky, v prípade vyhovenia takejto žaloby by jej právnym následkom bola skutočnosť, že sťažovateľka by nadobudla postavenie dedičky po poručiteľke v danom dedičskom konaní. Je zrejmé, že okresný súd vyrubil „automaticky“ ďalší súdny poplatok sťažovateľke bez toho, aby bližšie skúmal už uvedené širšie súvislosti. Sudkyňa preto ústavne neudržateľným spôsobom akceptovala dôvodnosť vyrubenia ďalšieho súdneho poplatku zo žaloby. Vydanie výzvy v konečnom dôsledku vyústilo do zastavenia konania namiesto toho, aby okresný súd začal prejednávať vec samú.

26. Nad rámec ústavný súd uvádza, že aj keby pripustil, že si sťažovateľka uplatnila dva samostatné žalobné nároky, tak považuje výzvu za zmätočnú, čo uznal aj okresný súd. Vôbec z nej nie je zrejmé, že okresný súd spoplatnil každý nárok uplatnený sťažovateľkou v žalobe samostatne. Túto vadu okresný súd neodstránil ani v ďalšom priebehu konania napriek tomu, že sťažovateľka sa elektrickou i písomnou formou dožadovala vysvetlenia zo strany okresnému, ktoré jej ale nebolo kvalifikovane poskytnuté (iba všeobecná konštatácia o potrebe zaplatenia ďalšieho súdneho poplatku). Ústavný súd považuje za neakceptovateľné, že procesný postup okresného súdu jej bol objasnený až na podklade uznesenia vyššieho súdneho úradníka. Z vyžiadaného súdneho spisu považoval ústavný súd za preukázané, že spolu so žalobou sťažovateľka doložila potvrdenie o úhrade súdneho poplatku vo výške 99,50 eur formou elektronického kolku. V prípade jedného uplatneného nároku si teda sťažovateľka splnila poplatkovú povinnosť v plnej výške, čo nerozporoval okresný súd a ani zúčastnené osoby. Ústavný súd sa nestotožňuje s názorom okresného súdu, že vyrubená suma 99,50 eur predstavuje doplatok súdneho poplatku. Túto skutočnosť z nej v prvom rade vôbec nie je možné vyvodit'. Zároveň z odôvodnenia rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka i sudkyne jednoznačne vyplýva, že výzvou bola sťažovateľke ustanovená povinnosť v určenej lehote zaplatiť súdny poplatok za druhý ňou uplatnený nárok. Z tohto dôvodu ústavný súd považuje *ad absurdum*, že okresný súd zastavil celé konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku. Takýto postup okresného súdu považuje ústavný súd opätovne za ústavne neudržateľný, keďže v zmysle zákona o súdnych poplatkoch boli splnené podmienky nanajvyš na čiastočné zastavenie konania. Presvedčenie sudkyne, že právnym následkom nezaplatenia súdneho poplatku v prípade niektorého z uplatnených žalobných nárokov je zastavenie celého konania, popiera akúkoľvek elementárnu logiku. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom okresného súdu, že súd sám nemôže vykonať voľbu, o ktorom z viacerých nárokov žalobcu by mal konať, ak by nebol zaplatený súdny poplatok za každý z nich. V takomto prípade však súdu nič nebráni, aby vyzval žalobcu na oznámenie, o ktorom nároku/nárokoch má ďalej konať vo veci samej.

27. Ústavný súd teda konštatuje, že sudkyňa ústavne nedovoleným spôsobom akceptovala dôvodnosť vyrubenia ďalšieho súdneho poplatku zo žaloby, resp. sa spôsobom porušujúcim označené práva sťažovateľky stotožnila s právnym názorom vyššieho súdneho úradníka o zastavení celého konania, čo vyplynulo z jej ústavne nekonformnej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch. Ide o takú závažnú procesnú vadu, ktorá mala vplyv nielen na vecnú správnosť napadnutého uznesenia sudkyne, ale aj z ústavného hľadiska jej intenzita má za následok, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

28. Keďže okresný súd bude opätovne rozhodovať o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, s čím bude sekundárne spojené aj rozhodovanie o jej práve na dedenie, ústavný súd nemôže v tomto momente vysloviť porušenie jej práva podľa čl. 20 ústavy. Z tohto dôvodu v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

29. S ohľadom na uvedené, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením sudkyne došlo k porušeniu práv sťažovateľky zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozhodnúť aj o zrušení napadnutého uznesenia sudkyne a v záujme efektívnej ochrany jej práv aj vrátiť vec v zmysle § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

30. Po zrušení napadnutého uznesenia a vrátení veci na ďalšie konanie bude sudkyňa povinná opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, pričom bude viazaná právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v tomto náleze (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Okresný súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde), ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

31. Ústavný súd dodáva, že z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 46C/37/2023-74 z 19. septembra 2023 vydaným vyšším súdnym úradníkom bol sťažovateľke vrátený krátený súdny poplatok za žalobu vo výške 92,80 eur. Uznesenie okresného súdu z 19. septembra 2023 právny zástupca sťažovateľky nenapadol ďalšou ústavnou sťažnosťou spolu s návrhom na jej spojenie s touto ústavnou sťažnosťou, resp. nenavrhol rozšírenie petitu tejto ústavnej sťažnosti o vyslovenie porušenia v bode 1 uvedených práv sťažovateľky uznesením okresného súdu z 19. septembra 2023. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že po právoplatnosti tohto nálezu ústavného súdu uznesenie okresného súdu z 19. septembra 2023 stratí svoj právny podklad, keďže v tomto prípade výrok o vrátení súdneho poplatku je závislý od existencie výroku o zastavení konania pre nezaplatenie „celého“ súdneho poplatku.

## VI.

### Finančné zadost'učinenie a náhrada trov

32. Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 1 000 eur z dôvodu, že ide o dedičskú vec. Z dôvodu zastavenia konania sa nemôže sťažovateľka domáhať svojho práva na všeobecnom súde a reálne hrozí, že sa nebude môcť domáhať svojho dedičského práva a následne dediť ako neopomenuteľná dedička. Ide o citlivý zásah do jej osobnej sféry, ktorý pociťuje

ako vážnu ujmu. O to viac, že podľa svojho vedomia a svedomia jeden súdny poplatok zaplatila pri podaní žaloby. Ústavný súd dospel k záveru, že deklarovanie porušenia práv sťažovateľky, zrušenie napadnutého uznesenia sudkyne a vrátenie veci na ďalšie konanie v tomto prípade predstavuje dostatočné zavŕšenie poskytnutej ústavnoprávnej ochrany, preto jej finančné zadosťučinenie nepriznal a v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

33. Pri výpočte trov právneho konania ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2023 zodpovedá sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2022, ktorá bola vo výške 1 252 eur). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý priznaný úkon právnej služby vykonaný v roku 2023 je v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

34. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania 442,38 eur za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2023, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky], podanie ústavnej sťažnosti [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky] a dvakrát paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2023 (bod 3 výroku tohto nálezu). Ústavný súd nepriznal sťažovateľke odmenu a režijný paušál za repliku. Túto skutočnosť ústavný súd odôvodňuje tým, že právny zástupca sťažovateľky síce reagoval na vyjadrenie okresného súdu, ale bez uvedenia nových skutočností, ktoré by mali vplyv na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej (bod 4 výroku tohto nálezu).

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 19. decembra 2024**

**Robert Šorl**  
**predseda senátu**